

*Archeologický ústav Československé akademie věd
pobočka v Brně*

*Přehled výzkumů
1957*

Brno 1958

PD 1520/1957 (1958)

14013/60 P

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1 9 5 7

Vydává : Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.

Odpovědný redaktor : Dr Josef Poulik

Redaktoři : Dr A. Benešová, Dr B. Klíma

Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.

Výzkum laténského kostrového pohřebiště v Lovčičkách, ok. Slavkov.

Pohřebiště se rozkládalo na jižním svahu v zahradách usedlostí (č.p. 222, 236, 237) v nejužší položené části vsi. Terén tvořila černozemní ornice s podloží sprašových návějí; mocnost půdy se měnila s postupným klesáním svahu a vyrovnáváním původních nerovností spraše povětrnostními vlivy. V této poloze se původně nalézala sídliště s kulturami podolskou a horákovskou. Meziplochy i jednotlivé kulturní jámy narušily později laténské kostrové hroby. Podle výpovědi majitelů usedlostí nutno počítat se zničením některých hrobů při agrikulturních pracích.

Prvé laténské hroby v této trati objevil J. Říhovský^{1/} při sondážních pracích. Vzhledem k tomu, že se pohřebiště nalézalo v zahradách, postupoval odkryv částečně v plochách, většinou však 1 - 2 m širokými sondami mezi stromy. Vedle značného množství halštatských kruhových sídlištních jam, zásobnicových kuželů, pozůstatků chat a jedné starolaténské zemnice odkryl výzkum sedmáct kostrových hrobů. Poněvadž lze s určitostí počítat nejméně se dvěma hroby zničenými před započítáním výzkumu, je pevně zjistitelný počet hrobů devatenáct.

Pohřebiště probíhalo v pruhu zhruba směrem východozápadním s náznakem rozmístění hrobů do dvou řad. Severojižní linie rozčlenila je ve dvě části o sedmi + deseti hrobech; ke každé z nich nutno připočítá jeden z hrobů zničených. V části západní lze uvažovat podle popisu majitele pozemku o hrobu ženy s bronzovými milodary.

Ze sedmnácti hrobů co do množství kovových ozdob měly čtyři hroby bohatou výbavu (pět - šest předmětů), pět hrobů průměrnou (se dvěma - třemi ozdobami), tři chudou (po jedné železné sponě); pět hrobů neobsahovalo žádné nálezy. Keramický inventář v západní části pohřebiště obsahovaly po jedné nádobě pouze dva nejbohatší ženské hroby. Převážnou většinu keramiky soustřeďovala východní část (devět nádob ve čtyřech hrobech). Dva hroby obsahovaly kosti zvířat. Z tohoto hlediska se jeví určitý kvalitativní rozdíl mezi oběma částmi; pozoruhodná je však rovnováha mezi nimi vzhledem k poměru bohatě, středně a chudě vybavených

hrobů. V obou částech pohřebiště ležely dva a dva nejbohatší hroby žen vedle sebe, kolem nichž se pak soustřeďovaly hroby ostatní.

Při celkovém hodnocení je tedy nutno přihlídnout ke všem faktorům: nejen k počtu šperků, ale i k množství nádob, k pohlaví pohřbeného atd. Hrob ženy obsahuje také v průměru bohatší výbavu nežli hrob muže a je tedy třeba jej hodnotit při stejném množství milodarů o stupeň níže. Vyhodnocení jeví se pak na základě uvedených aspektů takto:

Část západní: bohatě vybaveny dva ženské + jeden mužský hrob,
středně vybaven jeden ženský + jeden mužský hrob,
chudě vybaveny dva mužské hroby.

Část východní: bohatě vybaveny dva ženské + jeden mužský hrob,
středně vybaveny dva ženské + jeden mužský hrob,
chudě nebo nevybaveny jeden ženský + dva mužské
a jeden dětský hrob.

Ve východní části se zdají některé hroby staršími oproti části západní; přesnou klasifikaci lze podat až po rekonstrukci keramického materiálu.

V pohřebním ritu se odrážela značná nejednotnost v hloubení hrobových jam, ne vždy opodstatněná bohatstvím pohřbeného. Obdélné tvary se zaoblenými až půlkruhovitě ukončenými kratšími stěnami měly někdy velmi pečlivé a hluboké, jindy opět mělké a nedbalé zahloubení. Orientace pohřbů kolísala se značnými odchylkami kolem směru severozápad (hlavou) - jihovýchod, s obličejem obráceným většinou k západu. Uložení nebožtíků souviselo s množstvím milodarů: hrobům chudých odpovídá nedbalá, někdy mírně pokrčená poloha, ruka pod tělem, skřížené nohy a p. U bohatých hrobů lze pozorovat značnou pečlivost v uložení.

Z kovového inventáře pohřebiště jsou nejcharakterističtější spony: mimo 2 bronzové (jedna s velkou kulovou patkou, č. 1), 2/ převládají železné spony ponětovického schematu a patrně i provenience (č. 2 a 6), 3/ pásový řetěz z nejbohatšího ženského hrobu (č. 4) sestával ze dvou tenkých, železných řetízků prokládaných bronzovými kroužky ozdobený kuželovitým závěskem (č. 5) a ukončený koníčkovitou záponou, jejíž analogie známe opět ze shora zmíněného pohřebiště. V náramcích a nánožnicích je širší mor-

fologická bohatost: od bronzových, vývalkovitě (č. 3) nebo uzlovitě členěných, housenkovitých z plechu a shodných s nálezy na př. z pohřebiště v Maloměřicích 4/ až k puklicovitým 5/ a j. tvarům. Všechna keramika není dosud rekonstruována; předběžně lze upozornit na častý výskyt šrafovaných situlek 6/ (ve třech případech), dále na situlovitě, kalichovitě a j. tvary běžné v různých modifikacích na kostrových laténských pohřebištích moravských 7/.

Z tohoto stručného obrazu inventáře vyplývá i chronologické vřazení pohřebiště do druhé poloviny druhého století a na počátek prvního století 8/

-
1. Jmenovanému děkuji za předání inventáře dvou hrobů" in situ".
 2. Srovnej: J. Filip, Keltové ve střední Evropě, 97, obr. 29, 2.
 3. J.Filip, l.c. 109.
 4. J.Poulik, Zs MLM, NF II, 1942, tab. 5; 1,2.
 5. Obdobné na př. A.Procházka, Gallská kultura na Vyškovsku, tab. IV. 10, 12.
 6. Hodnocení moravských hrobových nálezů viz L.Horáková-Jansová, Pam.arch. 46, 1955, 153 a d.
 7. Na př. A.Procházka, Gallská kultura na Vyškovsku, tab.6, 13.
 8. J.Filip, Keltové ve střední Evropě, 109.

K.Ludikovský

Die Ausgrabung eines latènezeitlichen Skelettgräberfeldes in Lovčičky.

In Lovčičky, Bezirk Slavkov wurden 17 latènezeitliche Skelettgräber geborgen. Die Begräbnisstätte befindet sich in einem west-ost orientierten Streifen und ist in zwei Gruppen von 7 + 10 Gräbern eingeteilt. Der östliche Teil konzentriert Gräber, die überwiegend Keramik, /9 von 11 Gefässen/, tierische Knochen und ähnl. beinhalten, so dass sich ein bestimmter qualitati-

Der Unterschied zwischen den beiden Teilen zeigt; unter ihnen herrscht jedoch ein Gleichgewicht im Verhältnis der reich, mittel und arm ausgestatteten Gräber :

Der westliche Teil : 2 Frauen- und 1 Männergrab, reich ausgestattet, 1 Frauen - und 1 Männergrab, mässig ausgestattet und 2 Männergräber arm ausgestattet..

Der östliche Teil: 2 Frauen- und 1 Männergrab, reich, 2 Frauen - und Männergrab mässig, 1 Frauen - 2 Männer - und 1 Kindergrab arm ausgestattet.

Im Begräbnisritus zeigt sich eine Uneinheitlichkeit in der Vertiefung der Gruben, sowie in der Sorgfältigkeit bei der Bestattung des Toten /die von dem Reichtum der Grabbeigaben abhängig ist/. Die Orientierung ist grösstenteils NW /Kopf/ - SO, mit dem Gesicht nach Westen gerichtet.

Inventar : bronzene Fibeln mit einem grossen kugeligen Fuss, eiserne, Drahtfibeln grosse und kleine vom Schema Ponětovice, eine eiserne Gürtelkette, zusammengesetzt aus zwei dünnen eisernen Kettchen, unterbrochen durch bronzene Ringe, mit einem Anhänger und einem Gürtelhaken in Form eines stilisierten Pferdekopfes verziert; bronzene Knotenarmringe, hohle Blecharmringe, Nussringe usw.

Keramik : Situlen, Kelche, situlenförmige Kammstrichgefässe usw.

Das Gräberfeld kann in Bezug auf das angeführte Inventar in die zweite Hälfte des 2. Jahrh und Anfang des 1. Jahrh. v.u. Ztr. datiert werden.

LOVČIČKY

OKR. SLAVKOV

LATEN KOSTR. POHŘEBIŠTĚ

mužský hrob

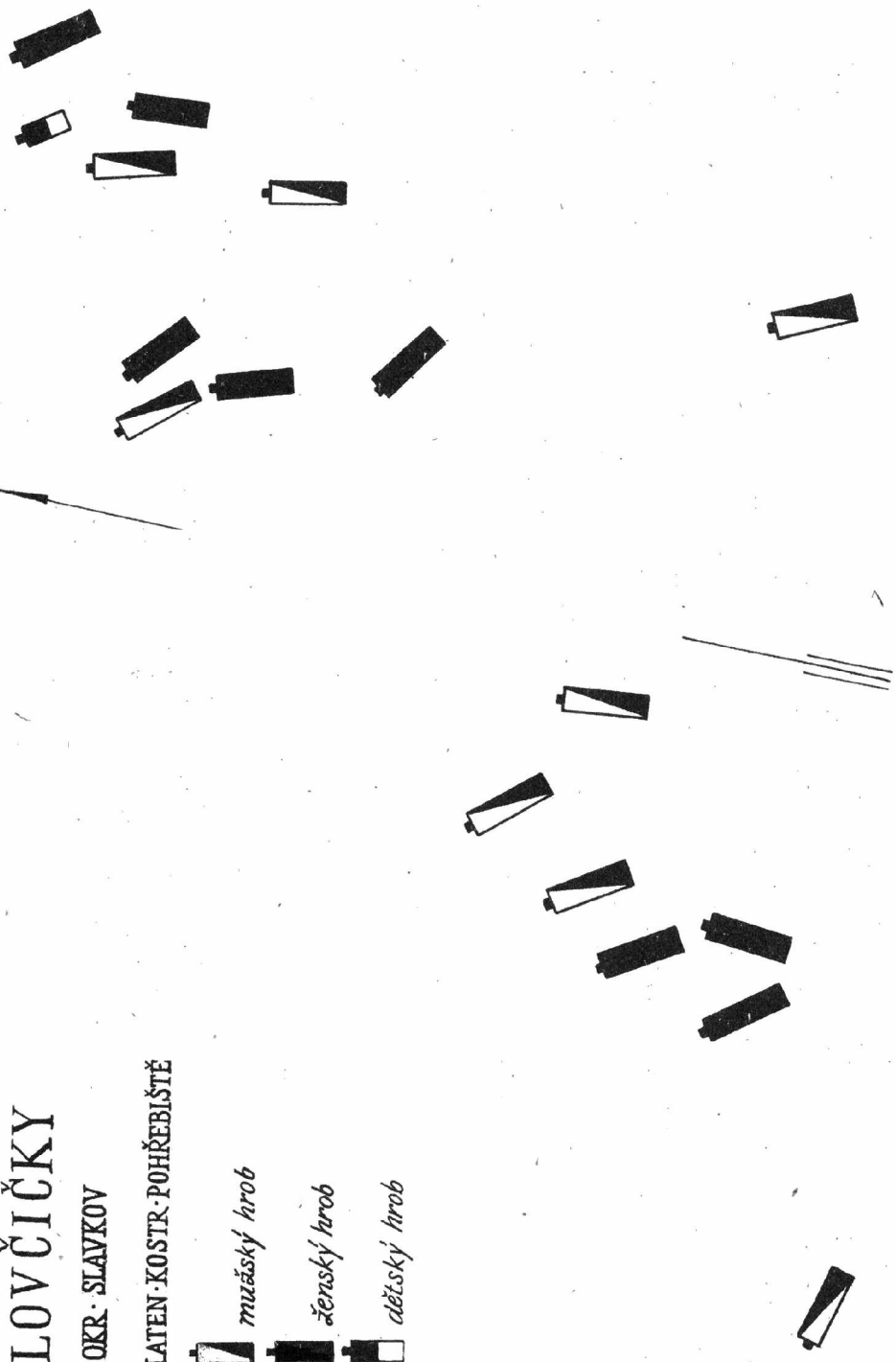

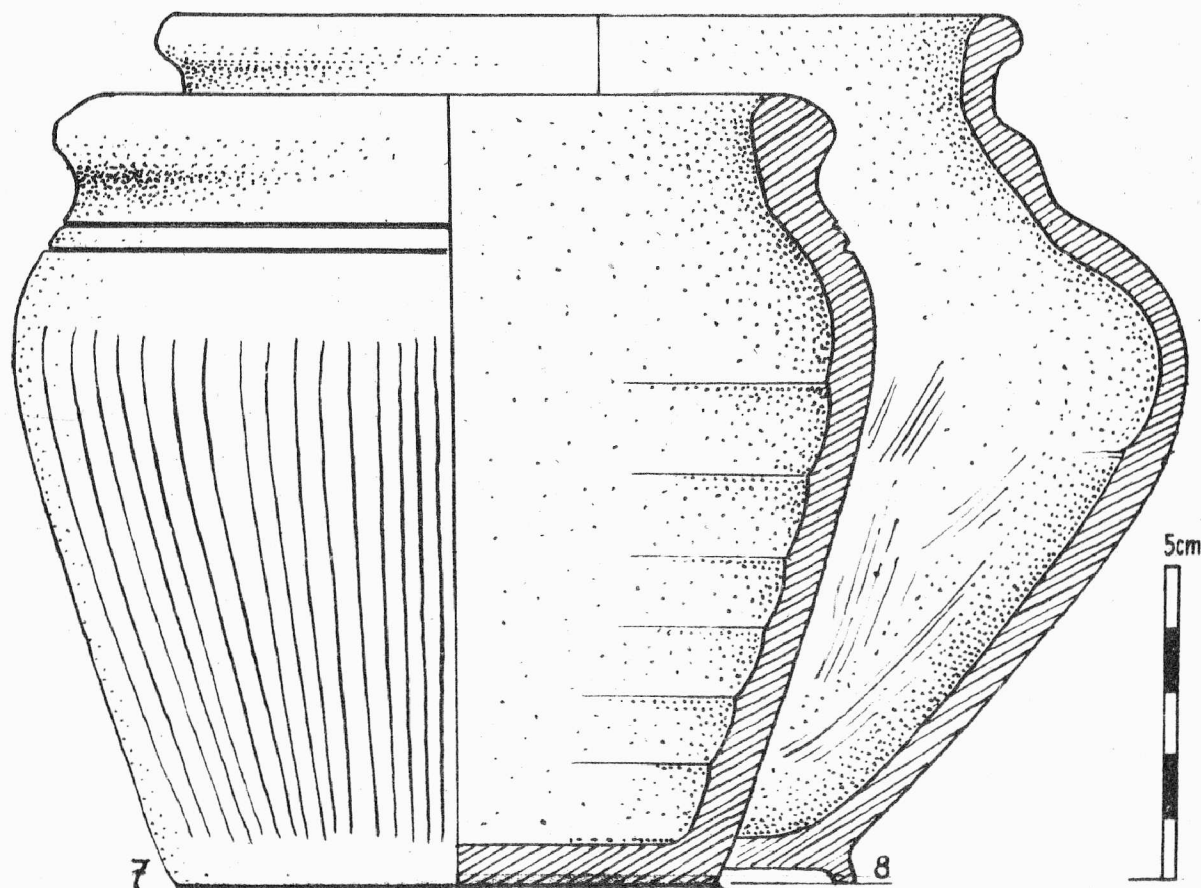
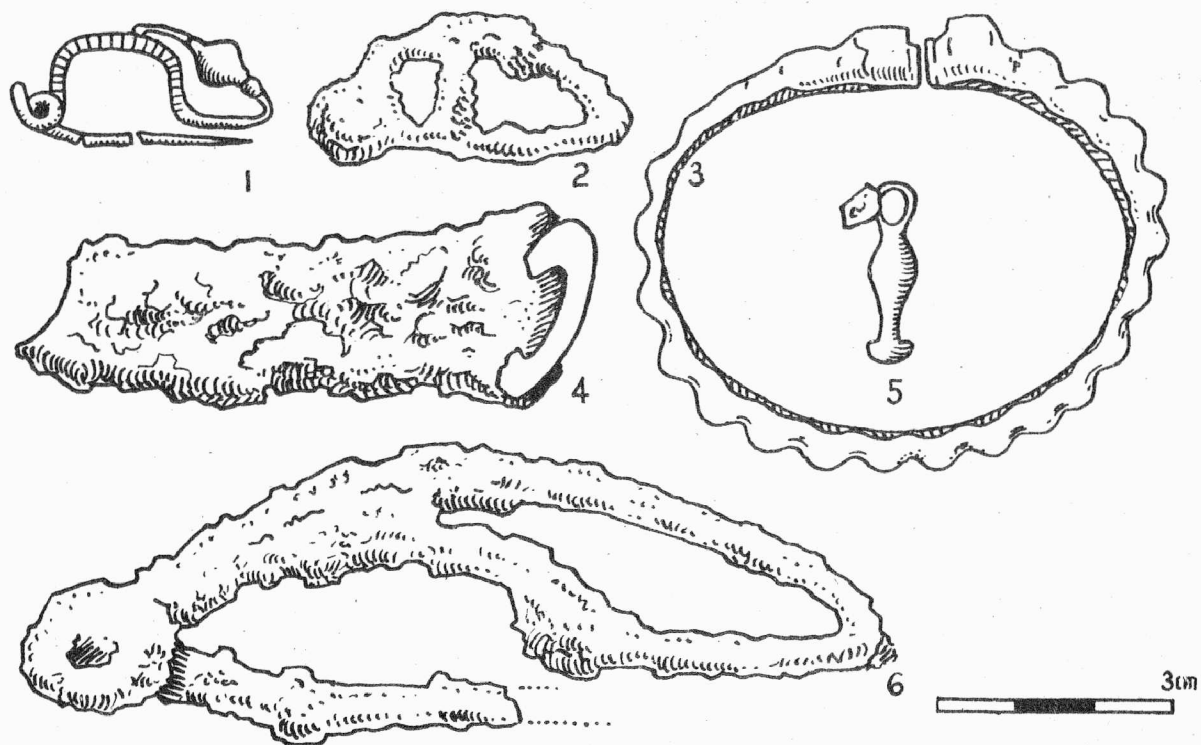
ženský hrob

dětský hrob

S

LOVČICKY, o.Slavkov. 1,3,5 bronz; 4 železo + bronz.kroužek;
5 železo. Měřítka: kovy 1:1, keramika 0,8:1.